

Формування структурних елементів рекреаційного середовища для молоді

О. С. Шушлякова, *Харківська національна академія міського господарства*

Процес урбанізації значних просторів призвів до того, що в гігантських міських агломераціях біосфера оказалась порушеною. Це виявляється в забрудненні атмосферного повітря, поверхневих та ґрунтових вод, міських та приміських ґрунтів, порушенні природних ландшафтів, та, в кінцевому рахунку, в порушенні екологічної рівноваги в масштабах країни. Рекреаційні території в межах міст та поза ними у залежності від призначення, розмірів на розміщення в структурі міста та країни відносяться до різних категорій об'єктів відпочинку та туризму. У залежності від свого рангу вони виконують декілька різних функцій: функцію пасивного відпочинку та релаксації, спортивну, культурно-просвітницьку, ознайомлювальну. На законодавчому рівні в країні та кожному місті повинно передбачатися створення в межах населеного місця та також на його периферії системи пов'язаних між собою елементів рекреаційної системи. Різні категорії рекреаційних об'єктів для молоді у сукупності складають систему відпочинку та туризму. Її створення являє собою серйозне планувальне завдання, для вирішення якого необхідно встановити чітку класифікацію категорій об'єктів, виявити кількісні показники (норми) та встановити принципи розташування різних елементів системи у плані міста та в країні.

Структурні елементи рекреаційного середовища для молоді являють собою різноманітня простору з різною функціональною насиченістю і призначенням, із запрограмованим виховним впливом. Установлено, що їх слід диференціювати з урахуванням декількох критеріїв: за видами рекреаційної діяльності; за характером відповідності педагогічним вимогам; за величиною. З урахуванням названих критеріїв, можна виділити 3 категорії рекреаційних просторів.

Первинні рекреаційні простори - призначені для якого-небудь одного виду рекреаційної діяльності. Найбільш характерним прикладом організації первинних структурних елементів є всілякі спортивні майданчики. Їх номенклатура доволі різноманітною. Крім рекреаційних майданчиків, призначених для спортивної діяльності, слід виділити майданчики для художньо-освітньої і продуктивної діяльності..

Групи первинних структурних елементів рекреаційного середовища - призначені як для однієї, так і для декількох видів рекреаційної діяльності. Вони можуть мати як централізований, так і децентралізований тип композиції. Залежно від функціонального призначення слід виділити два типи груп первинних структурних елементів. До першої групи слід віднести спеціалізовані рекреаційні комплекси, призначені переважно для здійснення одного виду рекреаційної діяльності: спортивні, фізкультурно-оздоровчі, рекреаційні комплекси автомобільного та водного туризму (кордродроми,

аквадроми). Групи первинних структурних елементів можуть розміщуватися автономно в планувальній структурі міста або входити як складова частина в планування будь-яких установ, а також різних рекреаційних об'єктів міста.

До агрегованих видів слід віднести достатньо великі рекреаційні території, призначені для організації періодичного, епізодичного і тривалого відпочинку. Вони мають складну планувальну структуру, як правило, з децентралізованим типом композиції. Характер композиційної організації простору може бути концентричним, віялових, лінійним, хрестоподібним, багато центровим. Агреговані види призначені для здійснення всіх видів рекреаційної діяльності. Для організації періодичного відпочинку проектується центри дозвілля як спеціалізовані, так і універсальні, а також молодіжні парки. Найбільш доцільно в даний час проектування центрів дозвілля.

Відповідність рекреаційних просторів викладеним критеріям формування дозволить створити необхідні умови для рекреаційних процесів.